

Tornedalsrådets årsmöte 22 maj 2024

Utrikesdepartementet
Försvarsdepartementet
Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
Arbetsmarknadsdepartementet
Finansdepartementet
Klimat- och näringslivsdepartementet
Justitiedepartementet

Tornedalsrådets ställningstagande för utveckling av gränsöverskridande trafikförbindelser

Tornedalsrådet är en gränsöverskridande samarbets- och intressebevakningsorganisation samt en av Nordiska ministerrådets officiella gränskommittéer. Tornedalsrådet består av 15 medlemskommuner i Finland, Sverige och Norge, och vi, rådets medlemskommuner, är redo att delta i utvecklingen av gränsöverskridande trafikförbindelser genom att ställa vår egen specialkompetens till ert förfogande.

Tornedalsrådets årsmöte 22 maj 2024 vill att regeringarna i Finland, Sverige och Norge uppmärksammar Tornedalens centrala läge när det gäller försörjningssäkerhet, den gröna omställningen och de viktiga gruvorna i våra länders nordliga områden samt Nato-samarbete och militär rörlighet. Finlands kommunikationsminister Lulu Ranne, Norges transportminister Jon-Ivar Nygård och Sveriges infrastrukturminister Andreas Carlson undertecknade den 30/4 2024 i Narvik ett uttalande om utveckling av trafiksystem. Länderna kom överens om att effektivisera och fördjupa samarbetet inom trafiksystemplaneringen för att främja gränsöverskridande projekt. Ett gemensamt uttalande förstärker ytterligare Tornedalens betydelse samt stöttar gränsområdets kommuners mål i utveckling av viktiga gränsöverskridande trafikförbindelser.

Finska kommunikationsminister Lulu Rannes sammanfattning om gemensamma mål att förstärka öst-västliga trafikförbindelser och framför allt järnvägsförbindelser samt satsningar på förbättring av den TEN-T klassade riksväg 21 / E8 mellan Torneå och Tromsø stöder Tornedalsrådets mål i intressebevakning. Start av gränsöverskridande persontågstrafik mellan Finland och Sverige genom Haparanda och Torneå är möjlig redan under detta år. Lapplands förbund i Finland och Region Norrbotten i Sverige har tillsammans lyft fram vikten av en järnvägsförbindelse i öst-västlig riktning mellan Svappavaara-Pajala-Kolari-Kittilä-Sodankylä. Med hjälp av denna nya förbindelse förstärks kommunikationerna i öst-västlig riktning som är viktiga både när det gäller civilbefolkningens, näringslivets och försvarets behov. Tornedalsrådets årsmöte föreslår att ett utredningsarbete om denna nya öst-västliga bana startas omedelbart i de båda länderna. Utöver detta är det nödvändigt att förstärka kapaciteten på Malmbanan / Ofotenbanan mellan Kiruna-Narvik.

Den TEN-T klassade riksväg 21 / E8 är för närvarande den viktigaste trafikförbindelsen mellan Norra Finland och Nordnorge och vägens betydelse för försörjningssäkerhet har blivit ännu tydligare i och med Rysslands anfall av Ukraina. Tornedalsrådets årsmöte poängterar att beslut om vägens upprustning inte bör flyttas fram i tiden. Det nya världsläget kräver att man reagerar snabbt. På grund av det förändrade geopolitiska läget har betydelsen av alla tre nordiska länders nordliga trafikförbindelser ytterligare ökat.

Utredningsarbetet om utveckling av Nordnorgebanan pågår. Som en del av utredningsarbetet är det viktigt att Norges och Finlands regeringar tillsammans på nytt tar upp och granskar möjligheten av en bana mellan Kolari-Skibotn, en järnväg som skulle förena Norge och Finland. Nordliga områdets ökande roll kring viktiga investeringar syns i alla tre länder. Norra Sverige tillsammans med finska Lappland och norska Troms och Finnmark utgör ett gemensamt näringslivs- och arbetsmarknadsområde. Gruvindustrin, besöksnäringen, skogsindustrin, sjömaten samt den gröna omställningen och de planerade nordliga vindkraftsparkerna för ökad elproduktion är samhällsmässigt mycket viktiga satsningar. De omfattande investeringarna förutsätter ökad arbetskraft dvs. fler invånare till området. En fungerade infrastruktur och gränsöverskridande trafikförbindelser är viktiga attraktionsfaktorer. Tornedalsrådets årsmöte ser det som ytterst viktigt att regeringarna i våra länder förbereder sig inför eventuella framtida behov och utreder även möjligheten av en förenande järnvägsförbindelse mellan Norge och Finland. Med tanke på försörjningsberedskap och säkerhet är det viktigt att satsa på ytterligare en järnvägsförbindelse till strategiska hamnar i Nordnorge.

Bristande järnvägsförbindelser och dåliga vägar utgör oundvikligt en större flaskhals och ett hinder för Tornedalens och hela nordliga områdets utveckling. Tornedalen är när det gäller gränsöverskridande järnvägs- och landsvägförbindelser en knutpunkt i detta viktiga område. Tornedalens näringsliv och invånare nyttjar redan idag det gränsöverskridande trafiknätet, järnvägsförbindelser, flygplatser, vägnät och hamnar. Nordiska ministerrådet vill ytterligare främja gränsöverskridande rörlighet och såväl Sverige, Finland som Norge måste på ett bättre sätt uppmärksamma områdets betydelse. Bra och fungerande trafikförbindelser är en garanti för hållbar utveckling i det nordliga området med dess långa avstånd.

Tornedalsrådets årsmöte uppmanar regeringarna i Finland, Sverige och Norge till att se det nordliga områdets betydelse i ett större sammanhang och att ta djärva beslut.

För Tornedalsrådets årsmöte

22 maj 2024

Roland Kemppainen
ordförande, Övertorneå

Terje Olsen
1. vice ordförande, Nordreisa

Johanna Koivumaa
2. vice ordförande, Kolari

Tornedalsrådet är en intressebevaknings- och samarbetsorganisation som består av 15 medlemskommuner i det svenska, finska och norska gränsområdet. Medlemmarna från Sverige är Haparanda, Övertorneå, Pajala och Kiruna, från Finland Torneå, Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio, Kittilä och Enontekis samt Storfjord Kåfjord, Nordreisa och Lyngen från Norge. Tornedalsrådets årsmöte vill lyfta fram det intensiva gränsöverskridande samarbetet på Nordkalotten samt de möjligheter alla dessa tre länder kan erbjuda.